

Møte fredag den 30. mai 2008 kl. 10

President: Carl I. Hagen

Dagsorden (nr. 87):

1. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Tingenes tale. Universitetsmuseene (Innst. S. nr. 247 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 15 (2007-2008))
2. Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi (EIT) 2008-2013 (Innst. S. nr. 251 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 56 (2007-2008))
3. Forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):
«Stortinget ber Regjeringen endre opplæringsloven slik at de som ønsker å fullføre videregående opplæring, får en rett til slik utdanning uavhengig av alder.»
4. Forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):
«Stortinget ber Regjeringen foreslå endring i opplæringsloven slik at elever som har behov for en talespråklig utvikling, sikres de samme rettigheter som elever som trenger tegnspråklig utvikling eller alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).»
5. Forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):
«Stortinget ber Regjeringen senest i statsbudsjettet for 2009 foreslå øking av bevilgningen til Foreldreutvalget for grunnskolen, slik at den blir tilstrekkelig til å kunne ivareta de nye pålagte ansvarsområdene.»
6. Forslag oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):
«Stortinget ber Regjeringen snarest utarbeide forslag til bestemmelser som forplikter videregående skole til foreldresamarbeid.»
7. Referat

Presidenten: Representanten Harald T. Nesvik vil fremsette et representantforslag.

Harald T. Nesvik (FrP) [10:00:35]: Jeg har den glede på vegne av representantene Per Egil Evensen, Jan Henrik Fredriksen og meg selv å fremme forslag om innføring av en årlig sykehusproposisjon.

Presidenten: Forslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

Sak nr. 1 [10:00:57]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om Tingenes tale. Universitetsmuseene (Innst. S. nr. 247 (2007-2008), jf. St.meld. nr. 15 (2007-2008))

Presidenten: Etter ønske fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen vil presidenten foreslå at taletiden begrenses til 40 minutter og fordeles med inntil 5 minutter til hvert parti og inntil 5 minutter til statsråden.

Videre vil presidenten foreslå at det gis anledning til replikkordskifte på inntil fem replikker med svar etter innlegget fra statsråden innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Odd Einar Dørum (V) [10:01:59] (ordfører for saken): Stortingsmeldingen Tingenes tale, om universitetsmuseene, er godt mottatt i fagmiljøene og godt mottatt i stortingskomiteen. Det er den nøkterne oppsummeringen av innstillingen.

Så er det slik at de to avgjørende forholdene som meldingen tar opp, og som komiteen også understreker, er at universitetsmuseene har et klart samfunnsansvar, og at de er avgjørende i et viktig allmenndanningsperspektiv. De bygningsmessige og magasinmessige forholdene ved museene er ett av flere viktige områder som omtales, og dette er etter komiteens mening det mest kritiske i forbindelse med universitetsmuseenes nåværende situasjon. Det er dette en samlet komite sier om hensikten med museene, og om hva som er det mest kritiske for museenes virke.

Komiteen står også samlet om hvor viktig museene er for å sikre samfunnets behov for kunnskap om vår natur og kulturarv.

Så går vi inn på noen konkrete museer, som jeg kommer tilbake til. Vi har bl.a. omtalt det arbeid som er i gang med et universitetsmuseum i Stavanger. Jeg har ikke noe å tilføye der utover det som står i innstillingen.

Det er også slik at komiteen finner grunn til å understreke det som står i meldingen, at universitetsmuseene må utvikle et godt forhold, og gjerne et tettere forhold, med universitetene når det gjelder forsknings- og utviklingsarbeid. Veksthuset på Tøyen er f.eks. en imponerende genbank. Det er ikke bare et arkiv over levende planter og andre forhold som har med naturen og livet i naturen å gjøre, men også en stor genbank, et stort arkiv. Det er noe som dekker behovet hos publikum. Det er noe som dekker behovet hos unge mennesker, slik at de kan møte ulike deler av samfunnslivet med nysgjerrighet.

Når det gjelder de ulike museene, skal jo de vise seg fram på en god måte ikke bare internt for sine egne, men også utad på en skikkelig måte. I den sammenhengen snakker man gjerne om museenes basisutstillinger. Jeg har selv vært på en knapp befaring sammen med noen andre i komiteen, bl.a. på Kulturhistorisk museum her i Oslo, og det er klart at det er trangt der. Det er trangt der det skal vises fram, og plassen brukes jo med stor fantasi

– det må man gi til dem som gjør jobben. Det er også klart at når man ser hva som er lagret i kjelleren, er det mye som kunne vært vist fram som ikke vises fram. Når man også samtidig kjenner til magasinforholdene, understrekes jo de kommentarene som komiteen har i sin enstemmige innstilling.

Når det gjelder disse basisutstillingene på museene, som altså er en levende framstilling av deres grunnoppgave, sier et mindretall i komiteen, representantene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, at vi mener at kostnadene knyttet til fornying av utstillingene ikke bare skal belastes det interne finansieringssystemet, men at museene her må få en andel av friske midler til dette formålet.

Så er det slik at i vår tid med digitalisering støtter vi også at man jobber videre med planene om et nasjonalt digitalt universitetsmuseum, og vi støtter tanken om at det blir nedsatt et utvalg for å se på dette videre.

Det har vært en betydelig debatt omkring universitetsmuseene om hvordan de skal organiseres og ledes. Departementet har valgt å gå inn for det som mindretallet i en utredningsgruppe om dette mente, og vil at museene fortsatt skal være en del av universitetenes system. Det slutter komiteen seg helhjertet og enstemmig til. Det er nesten umulig å tenke seg – etter å ha vært på reise rundt i verden – at man f.eks. skulle fjerne bibliotek og museer fra et universitet. Det blir noe haltende med fenomenet da, både rent faglig i den forstand at ethvert fag skal ha sin egenart, og ikke minst ut fra det allmenndanningsperspektiv som også er understreket i meldingen, og som komiteen slutter seg til.

Når det gjelder bygningsmassen, er den kritisk. Her er det slik at et mindretall i komiteen, representantene fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, fremmer et forslag, som jeg herved bare tar opp for ordens skyld, hvor man ber om at man kommer tilbake med en systematisk plan for å se på behovet for at det som er kritisk, kan bli løst. Det er viktig at dette blir løftet fram, og vi har da som mindretall og opposisjonsrepresentanter funnet grunn til å fremme det.

Så er det en særskilt omtale i innstillingen fra komiteen av to av de store museene. Det ene er Kulturhistorisk museum på Tullinløkka. Her sier et mindretall i komiteen, representantene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, at vi ønsker at staten skal gå videre med planene om å sikre tomt for dette museet i Bjørvika, slik som det tidligere har vært planer om. Jeg vil bare si dette på vegne av disse tre partiene i den sammenhengen jeg presenterer det. Fremskrittspartiet har egne merknader på dette punkt, som de selv vil gjøre rede for.

Så slutter komiteen seg helhjertet og positivt til planene om å få i gang et veksthus. Vi vet at det er private som vil gi noe. Mindretallet i komiteen, Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre, kommer med en sterk oppfordring til myndighetene om å slå til, slik at vi kan få veksthuset til som et godt vitenskapelig senter, et vitensenter, ved universitetets 200-årsjubileum i 2011.

Herved tar jeg opp det forslaget som jeg tidligere har referert til.

Presidenten: Representanten Odd Einar Dørum har tatt opp det forslag han refererte til.

Gorm Kjernli (A) [10:07:34]: Først så må jeg få takke saksordføreren for et godt utført arbeid. Representanten Dørum og jeg fikk jo i arbeidet med denne meldinga også muligheten til et dannelsesbesøk på flere av universitetsmuseene i Oslo. Det var lærerikt, men det gav også grunn til ettertanke for situasjonen for flere av museene.

Det er stor enighet i komiteen om mye, som også saksordføreren gjorde rede for. Det er også verdt å merke seg at universitetsmuseene er fornøyde med meldinga, og at den gir et virkelighetsbilde de kan kjenne seg igjen i. Utfordringa for oss alle blir å jobbe for midler til å følge opp de tiltakene som foreslås, ikke bare når det gjelder de bygningsmessige forholdene, men også for formidling, digitalisering og FoU-aktiviteten. Jeg vil i denne forbindelse nevne at Regjeringa har gitt øremerkede midler til samlingsforvaltning og sikring for å avhjelpe den bygningsmessige situasjonen, og til Digforsk AS' arbeid med digitalisering.

Det betyr ikke at det ikke er ting som gjenstår, og det peker også meldinga på. Det er fortsatt mye ugjort når det gjelder digitalisering av samlingene, på bygnings- og magasinsiden, og når det gjelder forskning og utvikling. Meldinga peker på mange viktige tiltak som må gjøres. Når det gjelder Regjeringas videre prioriteringer av økonomien for å følge opp tiltakene, vil de komme til syne i de årlige behandlingene av statsbudsjettet.

Det er viktig å slå fast det samfunnsansvaret universitetsmuseene har, både i arbeidet med å dokumentere og forske på vår kultur- og naturarv, og i arbeidet med å formidle dette til allmennheten generelt og til barn og unge spesielt. Det er et viktig arbeid som gjøres i museene med å dokumentere vår felles arv. Det faglige samarbeidet mellom museene og universitetene kan fortsatt styrkes. Samtidig er det viktig at formidlingen av resultatene gjøres på en måte som skaper interesse.

Basisutstillingene må være relevante og oppdaterte. Når det gjelder samarbeidet med vitensentrene, er det også viktig. Jeg synes det er riktig at det legges sterkere føringer på samarbeid med skolen og vitensentrene, og at det varsles incentiver for dette i meldinga. Det betyr likevel ikke at det er et absolutt krav, som Høyre og Fremskrittspartiet påstår i en merknad. Manglende samarbeid vil ikke få budsjettmessige konsekvenser, men samarbeid vil være et tema i departementets dialog med universitetene og vitensentrene.

Jeg går ut fra at andre representanter for regjeringspartiene og statsråden kommer tilbake til mer av innholdet i meldinga, så jeg vil nevne et par spesifikke ting. Først vil jeg poengtere museenes rolle i arbeidet med informasjon om biologisk mangfold, miljø og klima. Våre naturhistoriske samlinger sitter på en svært omfattende dokumentasjon av vårt arts mangfold. De er en nasjonal og internasjonal kunnskapskilde om biodiversitet. Vi har som mål i Norge å stoppe tapet av det biologiske mangfoldet innen 2010, og de naturhistoriske museene er en viktig kilde til kunnskap om dette.

I denne sammenheng vil jeg også nevne det arbeidet Artsdatabanken gjør, i samarbeid med og som mottaker av kompetanse og materiale fra universitetsmuseene. Dette samarbeidet kobler kunnskaps- og miljøpolitikken sammen, noe som er avgjørende i vårt arbeid med å stoppe tapet av biologisk mangfold og i å ta klimatrusselen på alvor.

Komiteen er samstemt i sin merknad om Arkeologisk museum i Stavanger som nytt universitetsmuseum. Jeg er kjent med at det i disse dager formelt pågår en prosess mellom Universitetet i Stavanger og Arkeologisk museum, og at det er enighet om at man vil dette. Etter alt å dømme går det mot at Arkeologisk museum om ikke lang tid blir knyttet til Universitetet i Stavanger og blir et universitetsmuseum. Det vil være en løsning som Arbeiderpartiet og Regjeringa blir svært glade for.

Til slutt vil jeg peke på nytt veksthus ved Naturhistorisk museum. Dette er et veldig spennende prosjekt. Som representanten Dørum var inne på, foreligger det lovnader om private donasjoner, og det har hittil vært en forutsetning at bygget skal finansieres uten ekstra bevilgninger fra staten. Hvis det krever ekstra bevilgninger, må prosjektet vurderes på linje med andre byggeprosjekter, og vi må i så fall komme tilbake til dette når vi skal behandle budsjettet.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:12:21]: Jeg vil også først rette en takk til saksordføreren.

Universitetsmuseenes samlinger er omfattende. De spenner over en rekke ulike fagområder, og de utgjør en vesentlig del av vår kulturhistoriske og naturhistoriske arv.

Det er selvsagt da grunn til å ta på alvor de varselsignalene som har kommet fra Riksrevisjonen om at samlingene på mange måter ikke er oppbevart på en god nok måte, og påpekningene om at styringen av disse museene heller ikke er god nok. Gjennom utvalget, som er ledet av professor Bjarne Rogan, har vi fått en utredning som peker på universitetsmuseenes forpliktelser og ansvar som samfunnsinstitusjoner, deres historie og ikke minst de utfordringene universitetsmuseene står overfor.

Det har vært et tema i Rogan-utvalget hvordan universitetsmuseene skal organiseres, og et flertall av utvalget ønsket en endret tilknytningsform hvor universitetsmuseene ble løsrevet fra universitetene. Regjeringen har imidlertid landet på at universitetsmuseene fortsatt skal organiseres som enheter under universitetene, noe komiteen slutter seg til.

For Fremskrittspartiet har det i denne forbindelsen vært avgjørende å se på museenes rolle i forhold til den forsknings- og undervisningsrettede delen på universitetene, men vi ser helt klart at dette gir vesentlige utfordringer i forhold til den utadrettede delen, formidlingsansvaret utad og ikke minst universitetsmuseenes utviklingsmuligheter.

Vi tar i dag utelukkende for oss universitetsmuseene, fordi det er disse som sorterer under kirke-, utdannings- og forskningskomiteen. Men det er viktig i denne sammenheng at det tas noen grep, slik at museer som sorterer under andre departementer, også blir med i den helhetsvurderingen en er nødt til å foreta. Museer og bygg har blitt satt på dagsordenen de siste dage-

ne, og vi har blitt presentert for ulike planer her i Oslo-området.

Fremskrittspartiet mener vi må ta på alvor de alvorlige signalene om behovet for å oppgradere bygningsmassen ved universitetsmuseene, ikke minst på grunn av de mange uerstattelige verdiene de huser. Det er også viktig at det legges til rette slik at publikum får ta del i våre historiske skatter. Etter vår oppfatning har vi altfor mye kulturminner som i dag bare er tilgjengelige for forskere og arkivarer. Komiteen har derfor vært opptatt av hvordan publikum i større grad skal kunne få ta del i dette. Vi har i den forbindelse diskutert både toalettfasiliteter og kaffekopper og kanskje noe godt til barna.

Formidlingsansvaret har vært ett hovedfokus. Hva må så gjøres for at publikum skal finne det attraktivt å besøke disse museene? Her mener vi det i langt større grad må foretas en kartlegging, for å finne ut hva som skal til for å øke besøkstallene. Fremskrittspartiet har også pekt på at organiseringen av sektoren ikke må være til hinder for at kulturminner kan stilles ut og gjøres tilgjengelige for publikum nær funnstedet. Vi tror at det i en del tilfeller kan skape en større interesse å se oldtidsfunn og kulturminner i de regioner hvor de er funnet eller har sin opprinnelse. En forutsetning for noe slikt er selvsagt at det er faglig forsvarlig, og at gjenstandene sikres på en betryggende måte.

Moderne samlingsforvaltning består i stor grad av digitalisert informasjon. Store mengder data er overført fra analog til digital form, men det er viktig at det også finnes en helhetlig strategi for å kunne nyttiggjøre seg disse store datamengdene, og at det tilrettelegges slik at materialet kan brukes i forbindelse med formidling, forvaltning og forskning.

Opposisjonspartiene peker på at det må friske penger til for å fornye basisutstillingene, og det må ikke minst utarbeides en opptrappingsplan, slik at det sikres finansiering til å ruste opp de bygningsmessige og magasinmessige forholdene ved universitetsmuseene.

Komiteen har fått høre om planene for bygging av et nytt veksthusbygg. For dem av oss som har vært inne i dagens veksthus, er det ikke tvil om behovet. Hvis en får realisert det planlagte veksthuset, med sine publikums- og forelesningsfasiliteter, vil det gi området og mulighetene for formidling et betydelig løft.

Fremskrittspartiet har merket seg at det tas til orde for et samarbeid mellom vitensentrene og universitetsmuseene. Det er selvsagt et syn vi deler. Vitensentrene har på en måte sitt utspring i museene. Gjennom bruk av interaktive utstillinger, temautstillinger osv. kan vitensentrene bidra på en god måte til å bringe kunnskap ut til skoleelever, lærere og andre. Det pekes i meldingen på å formalisere samarbeidet mellom universitetsmuseene og vitensentrene. For oss er det like naturlig å se på samarbeidet med andre museer både lokalt og nasjonalt. Fremskrittspartiet er opptatt av at et slikt samarbeid må initieres og skje ut fra felles interesser.

Universitetsmuseenes rolle i forhold til forskning vil også være av vesentlig betydning. Det er en viktig utfordring å etablere et tettere samarbeid mellom universi-

tetsmuseer og andre museer for å utvikle museenes FoU. Universitetsmuseene spiller en vesentlig rolle i det å skaffe seg kunnskap og innsikt og er viktig både innen grunnforskning, anvendt forskning og utvikling. Nettopp fordi disse museene på denne måten skiller seg noe fra den øvrige universitetsforskningen, som i hovedsak søker teoretisk innsikt, er det vesentlig at museenes særegenhet også på dette området blir ivaretatt på en god måte.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:17:08] (komiteens leder): Bondevik II-regjeringa nedsatte høsten 2004 et utvalg under ledelse av Bjarne Rogan, som skulle utrede universitetsmuseenes rolle i den nasjonale museumspolitikken. Det er deres innstilling som ligger til grunn for den stortingsmeldinga vi i dag behandler.

Universitetsmuseene har en sentral rolle i forskningen på kulturarv og naturarv, og museene er viktige kunnskapsleverandører i kulturminne- og naturforvaltninga. Det er ingen tvil om at både universitetsmuseene og alle våre øvrige museer har et stort behov for nyrekruttering av fagfolk. Det er viktig at vi hele tida jobber for å være i forkant når det gjelder utdanninga til faglige stillinger ved disse institusjonene.

Høyre mener det er viktig at de kritikkverdige bevaringsforholdene som er blitt avdekket, følges opp, og at departementet forsterker de tiltakene som allerede er satt i gang for å bedre forholdene. Som Rogan-utvalget understreker, er tydeligere styringssignaler og oppgradering av bygningsmessige forhold sentrale tiltak i denne sammenheng.

En løpende innlemming av nye objekter i samlingene medfører også et langsiktig ansvar for konservering, sikring og tilgjengeliggjøring. Høyre støtter derfor forslaget om å utvikle samlingsplaner ved universitetsmuseene, som skal ses i sammenheng med universitetsmuseenes prioriterte områder innafor forskning, forvaltning og formidling.

Det er fastslått at det er mangel på konserveringskompetanse i Norge. Det er derfor positivt at Regjeringa vil vurdere å øke utdanningskapasiteten både for å dekke universitetsmuseenes egne behov og for å bidra til at behovet for konservatorer blir bedre dekket innenfor andre områder av museumssektoren. I den sammenheng vil et økt samarbeid med andre land også kunne bidra positivt til å bedre konserveringskompetansen.

En hovedutfordring for universitetsmuseene er for dårlige rammebetingelser, med bl.a. en for dårlig bygningsmasse og for dårlige magasin- og lagringsforhold. Høyre mener at institusjonene, og dermed universitetsmuseene, må tilføres økte ressurser for å bedre rammebetingelsene, slik at museene kan få bedre muligheter til å prioritere arbeidet med fornyelse av basisutstillinger.

Høyre mener det i utgangspunktet er veldig bra at det legges opp til et godt samarbeid mellom vitensentrene og universitetsmuseene om formidling tilpasset læreplanene i skolen og ut mot allmennheten. Vi støtter derimot ikke forslaget slik det nå ser ut til å ligge, om at et slikt samarbeid skal være en forutsetning for økonomisk tildeling til vitensentrene. Det er bra at det innføres økonomiske

virkemidler som fremmer formidling, men Høyre mener dette ikke skal skje gjennom pålegg, men gjennom frivillig samarbeid ut fra felles interesser.

Høyre støtter departementets innstilling om at universitetsmuseene fortsatt skal organiseres som enheter under universitetene. Det er avgjørende, som det også er pekt på i utvalget, at styringa og samarbeidet bedres.

De foreslåtte tiltakene i meldinga har økonomiske konsekvenser. Derfor er det viktig at dette følges opp på en systematisk og forutsigbar måte. Det er mange som har kritisert meldinga for å være for lite forpliktende. Høyre foreslår, sammen med de andre opposisjonspartiene, at Regjeringa snarest mulig skal komme tilbake til Stortinget med en finansiell opptrappingsplan for å styrke universitetsmuseene, med særlig vekt på bygnings- og magasinmessige forhold. Det vil være et tydelig signal om at Regjeringa mener alvor med meldinga. Jeg håper da fortsatt på en mulighet for at regjeringspartiene kommer til å stemme for forslaget under vår behandling i dag.

Helt til slutt vil jeg også, i likhet med saksordfører Dørum, trekke fram et poeng som opposisjonspartiene står sammen om. Det er å få gjort klart veksthusnybygget til jubileet. Jeg håper og tror at det skal være mulig. Det kan jo vise seg at Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre nesten var i overkant framsynte da innstillinga og forslaget som vi står sammen om, ble skrevet, nemlig at det er viktig å få satt av tilstrekkelig med tomtearealer i Bjørvika til Kulturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo.

Åsa Elvik (SV) [10:21:41]: Eg vil gjerne òg få lov til å gi saksordføraren honnør for å ha lagt arbeidet til rette og losa komiteen gjennom det på ein slik måte at vi dag har ei etter mi meining veldig god innstilling til diskusjon i Stortinget. Eg er sjølv sagt på SVs vegner glad for at Regjeringa får tilslutning til det som er ei god melding, som har blitt godt motteken rundt omkring i sektoren.

I oppfølginga av museumsreforma skjer det veldig mykje spennande i Museums-Noreg for tida. Eg er glad for at denne sektoren har fått auka økonomisk handlefri- dom til å gjere utviklingsarbeid, men det er klart at her er det utruleg mykje å ta tak i. I denne store sektoren er vi allereie i ein fase der vi er nøydde til å ta tak i det som går på kvalitet og organisasjonsutvikling.

Lat meg så heilt snevert gå over til det som er dagens tekst om universitetsmusea og ikkje ta med heile sektoren. Eg synest saksordføraren på ein god måte gjorde greie for den samfunnsoppgåva som desse institusjonane har når det gjeld å samle inn, når det gjeld å forske, når det gjeld å bevare, når det gjeld å stille ut gjenstandar, og ikkje minst når det gjeld å gi vitnesbyrd om natur, kultur og kunsthistorisk utvikling. Det er ein utruleg viktig jobb. Eg er òg glad for at saksordføraren trekte fram det danningperspektivet som vi kan utleie av dette, for det er klart at dette er utgangspunktet for opplevingar. Dette er utgangspunktet for læring. Dette er utgangspunktet – det kan i alle fall vere det – for erkjenning av kven vi er, og kva for samanheng vi står i.

Så vil eg også trekkje fram den litt spesielle oppgåva som dei naturhistoriske musea har, og dei ulike samlingane

som vi har, f.eks. den jobben som Artsdatabanken gjer for å samle inn kunnskap om biologisk mangfald. Det meiner eg er eit tredje perspektiv når det gjeld den viktige jobben som blir gjord i denne sektoren.

Vi har i dag denne saka fordi Riksrevisjonen for ikkje så veldig mange år sidan gjorde ei undersøking som var ganske nedslåande når det galdt både samlingsbevaringa, sikringa og styringa av desse institusjonane. SVs Ågot Valle var saksordførar for saka då Stortinget diskuterte ho. Då saka blei behandla, viste det seg at av dei statlege musea var det universitetsmusea som kom aller dårlegast ut. Ho peika på at det kanskje kunne vere at dei kom litt i skvis mellom forskning og undervisning. Og det er vel, som sektoren sjølv seier til oss, behov for samordning og for tydeleg styring. Eg er veldig glad for at departementet på ein så god måte tek tak i meldinga når det gjeld ei lang rekkje tiltak, f.eks. forslaget om gjennom ei eiga forskrift å klargjere samarbeid og arbeidsdeling mellom universiteta.

Eg er glad for at Regjeringa får tilslutning til ei lang rekkje av dei forslaga, som er den konkrete oppfølginga av forslaga og diskusjonane i Rogan-utvalet.

Mange peikar på bygg, og det er ikkje tvil om at det her er ei stor utfordring for desse institusjonane. Veldig mange av bygga er bygde i ei heilt anna tid, og dei er ikkje lagde til rette for det som er eit moderne museumsarbeid.

Forskning er ei anna utfordring, og dette synest eg at meldinga diskuterer på ein god måte. Eg synest òg det er veldig klokt at ein har tenkt å be Noregs forskingsråd om å utarbeide ei nasjonal FoU-satsing når det gjeld universitetsmusea og Arkeologisk museum i Stavanger.

Det er ei utfordring for heile denne sektoren å gjere samlinga tilgjengeleg for ålmenta. Det er klart at vi her gjennom ny teknologi har eit enormt potensial for å gjere nettopp det, å gjere samlinga og historisk materiale tilgjengeleg for alle. Det er òg ei utfordring å gjere dette attraktivt, slik at folk faktisk har lyst til å sjå, oppleve og lære av dei historiske data som vi faktisk har. Eg er også overbevist om at teknologi er mykje av svaret, så her vil eg gjerne trekkje fram Digforsk, som vi har sett av pengar til på årets budsjett. Det er eit utruleg spennande tiltak, der ein gjennom eit selskap organisert under Universitetet i Oslo likevel gjer sjølv registreringsarbeidet rundt om i Distrikts-Noreg. Det synest eg er ein modell til etterfølging. Eg skulle ønskje at staten oftare valde den organisasjonsforma.

Fellestrekket for veldig mange av utfordringane for musea trur eg er kompetanse. Eg var i kontakt med min museumsstyrar heime som sjølv er høgt utdanna og har flytta heim til heimbygda. Ho seier at universitetsmiljøa er kjempeviktige. Då ho var student i Tromsø, var dei ei kjelde til inspirasjon. Dei la til rette for å trekkje studentane med i arbeidet, og det gjorde at ho er rekruttert til sektoren i dag. Det synest eg kanskje er den aller, aller viktigaste meldinga vi har i dag.

Inger S. Enger (Sp) [10:26:59]: Jeg slutter meg til dem som sier at saksordføreren her har gjort en god jobb. Han gav oss også et godt sammendrag av det som er hovedpoengene i meldinga. Det har blitt ei god innstilling,

og det er mye samstemthet. Slik sett kan en si at Regjeringa har fått gjennomslag for mye i denne meldinga, og det er bra.

Jeg skal snakke litt om Riksrevisjonen, for den gir oss ofte noen tankevekkere. Så også i denne sammenhengen. Deres undersøkelse – det var vel i 2003 – om bevaring og sikring ved de fem statlige museene pekte på at mange av samlingene ved universitetsmuseene ikke ble oppbevart under tilstrekkelig gode forhold, og at styringa av universitetsmuseene ikke var god nok. Av den grunn ble det nedsatt et utvalg under ledelse av professor Bjarne Rogan, som skulle utrede universitetsmuseenes rolle i den nasjonale museumspolitikken. Vi fikk da en NOU, Kunnskap for fellesskapet, som kom med mange konkrete anbefalinger. Det er bra at departementet nå følger opp med ei stortingsmelding, som vi behandler i dag.

Innholdet i meldinga er ikke uten videre bare koseprat. Det skulle forresten bare mangle. «Tingenes tale» er en svært beskrivende tittel, og det er rart å si det, men jeg assosierte faktisk med «Tung tids tale», et dikt av Halldis Moren Vesaas. Innholdet kan på ingen måte sammenliknes, så det var nok helst ordspillet eller allitterasjonen som jeg ble opptatt av. Samtidig kan en i alle fall si at meldinga viser at det påhviler oss et tungt ansvar for at universitetsmuseene skal fungere på en best mulig måte etter sin hensikt.

Som komiteen skriver, har universitetsmuseene et stort samfunnsansvar, og det kan være grunn til å understreke at disse museene er av avgjørende viktig betydning når det gjelder allmenndanningsperspektivet.

De bygningsmessige og magasinmessige forholdene ved museene er ett av flere viktige områder som omtales i meldinga. Slik jeg oppfatta det, er dette området det mest kritiske i forbindelse med universitetsmuseenes nåværende situasjon.

Magasinene skal være lagringsplasser tilpasset de enkelte gjenstanders behov. Ideelt sett skal de også ha plass for mottak av nye gjenstander, konservering og rekonservering. Dessuten bør det være plass for forskning og undervisning. Slik veit vi jo at det ikke er en del steder. Lagringsplassene er små og trange, og noen ganger faktisk også fuktige.

Magasinene skal på mange måter være navet i museenes virksomhet, og de er avgjørende for at museene skal ha mulighet til å oppfylle sin samfunnsplikt. Når jeg vektlegger dette så pass mye, er det fordi jeg veldig godt kjenner igjen utfordringer fra kulturminnemeldinga «Leve med kulturminner». Jeg var så heldig å få være saksordfører da den ble framlagt i forrige periode, og hele komiteen fikk da se hvordan verdifulle historiske gjenstander holdt på å bli ødelagt på grunn av vanskelige lagringsforhold. Så dette er det viktig å få gjort noe med på mange områder.

Det er interessant å se det breie spekteret som universitetsmuseene spenner over. De «gule boksene» i meldinga viser artige eksempler – alt fra «E6-arkeologi» til «Norsk Rødliste og svarteliste», hvis det er ytterpunktene.

Den første saken gjelder utvidelsen av E6 i Østfold. Flere kulturminner som kunne komme i konflikt med breddeutvidelsen av veien, er undersøkt. Den andre overskrifta

dreier seg om biologisk mangfold. De røde artene regnes som utsatte grupper i landet vårt, svartelista er fremmede arter i Norge som ikke bør være her. Vi ser at museene tar ansvar for hele spekteret.

Universitetsmuseene er en viktig aktør når det gjelder å fortelle historia vår. Formidling er derfor et viktig område. Det er mange måter å gjøre det på. Det er svært viktig at det stimuleres til samarbeid med Den kulturelle skolesekken.

Ulike utstillinger må være oppdaterte og relevante. Det ble også nevnt her i stad at en gjerne kunne ha kaffe og noe godt til ungene – det er ikke noen dårlig måte å gjøre det på.

Meldinga er konkret på mange områder og legger opp til tydelige tiltak. Det er bra. En samlet komite mener det er helt rett når departementet skriver at tiltakene «vil ha økonomiske konsekvenser og må gjennomføres på en balansert måte over tid».

Statsråd Tora Aasland [10:32:26]: Jeg vil takke komiteen og saksordføreren for godt arbeid og gode tilbakemeldinger.

I stortingsmeldingen Tingenes tale er hovedtemaet hvordan vi tar vare på historien for å lære, både historien vi har lagt bak oss, og historien slik den skapes i dag. Hvordan vi skal ta vare på, videreutvikle og formidle den dokumentasjon vi har om fortid og nåtid, er hovedoppgaven for universitetsmuseene.

Det har vært stor enighet om behovet for å se nærmere på universitetsmuseenes situasjon. Jeg vil spesielt vise til Riksrevisjonen, som i en rapport til Stortinget høsten 2003 pekte på at mange av samlingene ikke ble oppbevart under tilstrekkelig gode forhold, og at styringen av universitetsmuseene ikke var god nok.

Meldingen slår fast at forskning er en kjerneoppgave ved universitetsmuseene. Museene har en sentral rolle i forskningen på kultur- og naturarv og som kunnskapsleverandør til kulturminne- og naturforvaltningen.

Universitetsmuseene og landets øvrige museer har et stort behov for nyrekruttering av fagfolk innenfor områdene forskning, forvaltning og formidling. Departementet vil derfor be Norges forskningsråd om å utarbeide en nasjonal FoU-satsing rettet inn mot universitetsmuseene og Arkeologisk museum i Stavanger.

Satsingen vil styrke forskningsvirksomheten ved museene, men vil også stimulere til samarbeid med andre forskningsmiljøer nasjonalt og internasjonalt og med andre museer, som flere av debattantene har vært inne på.

Jeg har lyst til å knytte en spesiell kommentar til Arkeologisk museum i Stavanger. Det foregår nå en prosess i retning av at dette museet kommer til å bli et universitetsmuseum knyttet til Universitetet i Stavanger. Det er en utvikling jeg tror er helt riktig, og det er positivt at komiteen også er positiv til det.

Trusselen mot det biologiske mangfoldet, f.eks. fra menneskeskapte klimaendringer, er et av områdene der universitetsmuseene virkelig kan gjøre en forskjell. For hvordan skal vi kunne forstå effektene av klimaendringe-

ne på naturen hvis vi ikke kjenner til artene som fins i økosystemet?

De naturhistoriske samlingene står for den mest omfattende dokumentasjonen av arts mangfold på norsk territorium, og de fire naturhistoriske museene sitter på i alt tolv millioner objekter og observasjoner. Bare rundt to millioner av disse er digitalisert.

Museenes samlinger er digitalisert i en rekke ulike databaser, som ikke kommuniserer godt med hverandre. Det er derfor behov for fellesløsninger som gjør det mulig å utnytte universitetsmuseenes samlede data til forskningsformål.

Det museene praktisk foretar seg gjennom hva de velger å samle på, sier bedre enn noe annet hva de ønsker å formidle. Tilvekst til samlingene medfører langsiktig ansvar for konservering, sikring, dokumentasjon og tilgjengeliggjøring av materialet. Kunnskapsdepartementet vil derfor legge føringer i tildelingsbrevene for 2009 om at det må utvikles egne samlingsplaner ved hvert universitetsmuseum som må ses i sammenheng med museenes prioriterte områder innenfor forskning, forvaltning og formidling.

Samlingene er under stadig forandring. Det er behov for økt kompetanse innenfor taksonomi og konservering for å kunne forvalte både gammelt og nytt materiale på en faglig forsvarlig måte. Her er det store utfordringer. Her er det nødvendig å stimulere til utdanningskapasitet for å dekke kompetansebehovet.

Kulturhistorisk kunnskap er viktig for å forstå samfunnet og de kulturmøter som finner sted både nasjonalt og internasjonalt. Departementet ser at det er behov for tiltak som hever statusen til formidlingsoppgavene. Vi vil for museene innføre egne økonomiske virkemidler som fremmer formidling. Premiering for samarbeid med skolen vil være en naturlig del av en slik ordning.

Vandreutstillinger har bidratt til økt publikumstilstrømming og økt samarbeid og har styrket formidlingskompetansen ved museene. Regjeringen vil derfor legge til rette for at universitetsmuseene kan søke om støtte til vandreutstillinger. Jeg er åpen for dialog med museene om hvordan en slik ordning bør gjennomføres.

At museene har attraktive basisutstillinger, er svært viktig i formidlingen til allmennheten. Det er uheldig at flere av disse ikke har vært fornyet på rundt 30 år. I meldingen signaliserer jeg at universitetene setter av tilstrekkelig med midler til dette i sitt interne finansieringssystem.

Museenes styrke er at de kan vise autentiske gjenstander i sin formidling. Ingen annen formidlingsform kan erstatte dette fullt ut. Likevel må man erkjenne at det ligger store uutnyttede muligheter i digital formidling.

Det er ikke tvil om at vi har store utfordringer når det gjelder bygg ved de vitenskapelige museene. Dette omfatter både forbedring av lagringsforholdene for selve samlingene, og mer hensiktsmessige lokaler for den publikumsrettede delen av virksomheten. I meldingen tar vi initiativ overfor universitetene for å få fram planer for nybygg og oppgradering, og jeg er svært tilfreds med at universitetene tar dette alvorlig.

Målet med meldingen har vært å skissere universitets-

museenes hovedutfordringer og foreslå tiltak som kan løse dem. Jeg ser fram til debatt og oppfølging.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:37:43]: Samarbeid mellom vitensentrene og universitetsmuseene er et tema som denne meldingen tar opp. Statsråden har selv ved ulike anledninger, ikke minst senest ved åpningen av Vitenfabrikken i Sandnes, uttrykt viktigheten av å få etablert vitensentre her i landet.

I stortingsmeldingen står det at departementet legger opp til at vitensentrene skal samarbeide med universitetsmuseene, og at dette vil være en forutsetning for tildeling av statlige midler. Fremskrittspartiet og Høyre mener at et slikt samarbeid må skje ut fra felles interesser.

Kan statsråden avkrefte at det vil komme et pålegg om samarbeid? Hvis hun ikke kan avkrefte det, stiller jeg spørsmålet: Ser ikke statsråden at et slikt pålegg i noen tilfeller kan være til hinder for å videreføre den utstrakte real- og teknologiformidlingen som allerede i dag skjer ved mange av våre vitensentre?

Statsråd Tora Aasland [10:38:31]: Statsråden kan avkrefte at dette blir et pålegg. Det vi ønsker, er et samarbeid. Vi vil gjerne stimulere til det. Men det stilles ingen absolutte krav om samarbeid i forhold til finansiering.

Det som er viktig her, er å stimulere til samarbeid. Vi kommer til å ta opp dette i vår styringsdialog med universitetsmuseene. Når det gjelder vitensentrene, vil vi søke å få til et godt samarbeid med det som kan være veldig spennende samarbeidspartnere, ikke minst for barn og ungdom.

Ine Marie Eriksen Søreide (H) [10:39:11]: Stortingsmeldinger kan også brukes til å signalisere konkret finansiell opptrapping. Forskningsmeldingen var jo et eksempel på det. Der signaliserte man hvor stor andel av BNP som skulle gå til forskning innen 2010, og man skisserte en plan for den opptrappingen. Mitt spørsmål er derfor hvorfor Regjeringa – når det ikke lå i denne stortingsmeldingen i utgangspunktet – ikke kan støtte opposisjonens forslag om å fremme en konkret finansiell opptrappingsplan nettopp for å gjøre de tiltakene som meldingen skisserer, reelle for universitetsmuseene. Det er ingen tvil om, som statsråden selv også har vært inne på, at det er store utfordringer knyttet til bygninger, magasiner og lagringsmessige forhold.

Statsråd Tora Aasland [10:39:55]: Vi kommer i framtiden til å satse mye på å få bedre forhold for universitetsmuseene, både i forbindelse med de bygningsmessige og de lagringsmessige utfordringene.

Det vi imidlertid gjør først, er å framskaffe nødvendige opplysninger. Det vi har bedt alle museene, med universitetene som medspillere, om å gjøre, er få fram skikkelige planer om behovene, slik at vi kan se dette i en sammenheng.

Det pleier sjelden å være penger i en stortingsmel-

ding. En stortingsmelding er et viktig grunnlag for senere bevilgninger og eventuelle opptrappinger. Jeg vil selv sagt komme tilbake til dette i budsjettssammenheng. Men vi trenger det gode grunnlaget først. Det har vi nå bedt om å få, og vi er i ferd med å få det godt på plass.

Odd Einar Dørum (V) [10:40:51]: Komiteen har understreket planene om et veksthus/nybygg for levende materiale ved Naturhistorisk museum på Tøyene, også for å sikre tilgang til et vitensenter for publikum, for unge mennesker. Det er også kjent at det er mulig å få til betydelige private donasjoner.

Når jeg tar opp denne saken spesielt, er det fordi vi feirer 200-årsjubileum for Det Kongelige Fredriks Universitet, Universitetet i Oslo, i 2011. En universitetsmarkering vil kunne være en viktig anledning til å gjøre det vi ellers pleier å gjøre i Norge, nemlig ta et løft. Vi liker i mange sammenhenger å ta løft. I forbindelse med unionsmarkeringen tok vi et løft, slik at hovedstaden bl.a. ble gjort vakrere. Det er ved slike anledninger vi i Norge ofte ser litt bortenfor det meste og tar et løft.

Er statsråden helt fremmed for tanken om å ta et løft for å markere universitetsjubileet i 2011?

Statsråd Tora Aasland [10:41:50]: Jeg vil minne representanten Dørum om at vi faktisk tar et ganske stort løft for bygningene på Karl Johan, og Aulaen, i forbindelse med universitetsjubileet i 2011.

Når det gjelder Tøyen og veksthuset, har det, som representanten også nevnte, vært snakk om private gaver. Jeg vil selvfølgelig være veldig åpen for det, og vil gjerne være med på å bidra til at dette blir konkrete planer. Utover det kan jeg selvfølgelig ikke si noe som vil få budsjettmessige konsekvenser for oss. Men jeg vil gjøre mitt beste for å få til en god utvikling – særlig hvis det kommer private gaver til akkurat dette formålet.

Åse M. Schmidt (FrP) [10:42:39]: Jeg har lyst til å bore lite grunn videre i det som representanten Dørum sa. Er det noe vi er enige om, er det at et museum skal leve. Hva er vel mer levende enn et veksthus?

Det har kommet inn lovnad om 60 mill. kr fra private donorer til dette formålet, som vil bli ytterligere forsterket ved gaveforsterkningsordningen. Totalt er vi oppe i 105 mill. kr foreløpig.

Men det er et press i markedet. Jubileet er i 2011, så vi har ikke mye tid hvis vi vil vise at dette er viktig. I tillegg kommer jo det statsråden kan bidra med i budsjettet for 2009. Hun kan si: Dette vil vi! Men hvis det ikke er midler på 2009-budsjettet, hvis stortingsflertallet kanskje ikke har vilje til å prioritere dette til jubileet, kan det være at statsråden også deler vår uro for at noen av de private donorene trekker seg?

Statsråd Tora Aasland [10:43:33]: Jeg er veldig for at man både initierer og inviterer private givere til denne type formål, både universitetsformål og forskningsformål. Det er mange steder i landet der det er behov innenfor vårt område. Vi er helt nødt til å foreta viktige prioriteringer av

hva staten skal være med på når det gjelder ganske prekære situasjoner, f.eks. i Bergen, som med rette har etterlyst mer oppmerksomhet om sine bygningsutfordringer.

Jeg vil selvfølgelig, som jeg sa til representanten Dørum, ta på alvor de innspill som kommer, og de muligheter som byr seg, med tanke på eventuelle private gaver til akkurat dette på Tøyen.

Trine Skei Grande (V) [10:44:28]: I de siste dagene har det blitt klart at det initiativet Venstre har tatt i Oslo til å rokere noen museer, også har ført til at kulturministeren har sagt at Nasjonalmuseet skal flyttes til Vestbanen. Det som har tatt nattesøvnen fra meg etter at det ble klart, er redselen for at det betyr at kulturministeren mener at Kulturhistorisk museum skal være der det er.

I morges, da jeg forberedte meg til denne debatten, gikk jeg igjennom mitt eget arkiv og fant alle de utredningene jeg har – bare i mitt arkiv – om drømmene, visjonene og planene for et nytt kulturhistorisk museum i Bjørvika eller på Sørenga.

Mitt spørsmål er om statsråden nå kan gi meg nattesøvnen tilbake ved å forsikre meg om at kulturministerens fiffige rokering av Nasjonalmuseet ikke kommer til å rokke ved universitetsmuseenes planer om å få et nytt kulturhistorisk museum.

Statsråd Tora Aasland [10:45:26]: Jeg kan berolige representanten Skei Grande med at mitt ansvar – det ansvaret jeg føler for bl.a. Kulturhistorisk museum under Universitetet i Oslo – er stort, og jeg er veldig klar over den prosessen som har pågått.

Vi har nå i disse dager faktisk fått en meget god og grundig utredning fra Universitetet i Oslo om behovet. Det er nemlig viktig først å få kartlagt det på en skikkelig måte med hensyn til alle ting som skal gjøres etter hvert med bygg og beliggenhet. Behovet er nå godt og grundig utredet, og Bjørvika og området rundt er fremdeles med som et viktig alternativ når det gjelder beliggenhet, det kan jeg også forsikre om.

Jeg kommer til å sørge for at Kulturhistorisk museum i Oslo blir tatt godt vare på i prosessen videre, og jeg er veldig glad for at vi har fått en grundig og god behovsutredning fra Universitetet i Oslo om denne saken.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Trine Skei Grande (V) [10:46:41]: De to tingene jeg har lyst til å si i dag, kan fortone seg som ganske kjedelige, men er egentlig veldig spennende.

Det ene er det viktige prinsippet som jeg syns at denne saken slår fast – og det slås fast ved at alle partiene på Stortinget faktisk støtter det – nemlig prinsippet om at universitetsmuseene hører universitetene til. Det er et veldig viktig prinsipp. Det er et viktig prinsipp for dannelsesprosessen i en nasjon, det er et viktig prinsipp for synet på forskning, men det er også et viktig prinsipp fordi det handler om at forskere ikke er gjevest når de sitter på sitt

kontor og skriver sine utredninger – forskere er best når de formidler til folk.

Tankegangen knyttet til at man av og til skal la dem med den aller, aller beste kompetansen få kommunisere med de aller, aller minste i et samfunn og formidle sin kunnskap på et område, syns jeg er veldig viktig i et samfunn som i det hele tatt vil kalle seg en kulturnasjon. Derfor er det et så utrolig viktig prinsipp.

Det andre handler om magasiner, som kan fortone seg som en ganske kjedelig ting. Jeg har vært på studietur i London, på Darwin-senteret, og faktisk vært på ekspedisjon inne i magasinene. Det å få mulighet til å gå blant øgler og store blekkspruter på mange meter som ligger i kar, og det å se hvordan forskerne sitter og forsker på dette materialet, samtidig som det blir spennende museumsopplevelser og spennende turer også for unger, fascinerte meg veldig.

Så lager og magasiner er ikke bare mørke rom som bare forskere får lov til å gå ned i når de er spesielt viktige og skal hente spesielt viktig materiale. Lager og magasiner kan være spennende rom også for unger og for sånne som er blitt så voksne som meg, for å få kunnskap og forståelse for både forskningens viktighet og for det det blir forsket på. Derfor tror jeg vi skal gjøre om retorikken vår litt når vi snakker om lager og magasiner, fra alltid å si at dette er noe man bare skal ha for forskerne, til også å si at kunnskap om dette må formidles til alle. Det å få forståelsen av at de materialene som Fridtjof Nansen plukket når han var på tur, faktisk kan være med og løse gåter knyttet til genforandringer, atomsprengninger, endringer i klima og de virkelig store naturhistoriske utfordringene våre, inn i både voksnes hoder og barns hoder er faktisk en ganske viktig samfunnsjobb. Derfor bør vi sørge for at alt det materialet som ligger rundt omkring på museene våre, kobles med de beste forskerne og de beste hodene til å formidle den kunnskapen til absolutt alle.

Tove Karoline Knutsen (A) [10:49:46]: Jeg er glad for og tror det er riktig at universitetsmuseene skal være underlagt universitetene, slik St.meld. nr. 15 legger opp til. Jeg merker meg samtidig at meldinga tar til orde for et tettere og mer forpliktende samarbeid mellom ulike departement og myndigheter. Det er bra, for i mange tilfeller ligger det fullt ut til rette for samarbeid mellom museer og institusjoner som sorterer under ulike departement, og i mange tilfeller er det også nødvendig med et samarbeid.

I min hjemby, Tromsø, er man i gang med et arbeid med å lage et nordområdemuseum med universitetsmuseum Tromsø Museum som motor og midtpunkt. Det er et initiativ som helt klart er positivt også for de to mindre museene i byen som er tenkt inn i dette samarbeidet, og som ønsker det, nemlig Polarmuseet og Perspektivet Museum.

Polarmuseet, som huser ei unik samling av gammel og ny polarhistorie, frister i dag en usikker tilværelse fordi det som ukonsolidert museum faktisk har mistet statsstøtten sin.

Perspektivet Museum, som jeg vil påstå er et av landets mest vitale og spennende museer, har som målsetting å dokumentere vår samtid og vår nære fortid. Det disse

museene har til felles, er at de på en utmerket måte dokumenterer og formidler det flerkulturelle og internasjonale nord, hvor både det samiske, det kvenske og det russisk-norske ivaretas i samspill med det flerfoldige, samtidige og nye nord.

Jeg har derfor stor tillit til at Kunnskapsdepartementet i lag med Kulturdepartementet vil ta mål av seg til å løfte fram dette spennende nordområdemuseumsinitiativet, slik at det kan komme til realisering så snart som mulig.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 3453)

S a k n r . 2 [10:52:07]

Innstilling fra kirke-, utdannings- og forskningskomiteen om samtykke til deltakelse i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi (EIT) 2008-2013 (Innst. S. nr. 251 (2007-2008), jf. St.prp. nr. 56 (2007-2008))

Jon Jæger Gåsvatn (FrP) [10:52:49] (ordfører for saken): Først vil jeg få lov til å takke komiteen. Den saken vi nå skal behandle, har gått med ekspressfart i Stortinget. Da vi skulle velge saksordfører, fikk vi høre i komiteen at saken helst skulle vært ferdig dagen før. Komiteen har derfor svingt seg rundt: Førsteutkastet til saken var praktisk talt ferdig før saken var referert i Stortinget, og vi har fullført saksbehandlingen både i KUF-komiteen, i utenrikskomiteen og i dag i stortingssalen – alt i løpet av ti dager. Det er selvsagt ikke noen ønskesituasjon å måtte hastebehandle saker, men akkurat i denne saken har det vært så stor enighet at det har vært fullt mulig og forsvarlig.

Saken dreier seg om å gi Norges EØS-delegasjon fullmakt til å innlemme deltakelse i Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi i EØS-avtalen. Instituttet skal bidra til å få en bedre kobling mellom forskningsmiljøer og næringslivet, og er en oppfølging av EUs Lisboa-strategi for økt sysselsetting og vekst. Opprinnelig gikk forslaget ut på å etablere EIT som et europeisk teknologi-institutt, men under behandlingen i EU-parlamentet ble det tatt til orde for at EU måtte bli mye bedre på innovasjon, og at dette måtte få et større fokus. Parlamentet gikk så inn for at begrepet «innovasjon» også måtte inngå i instituttets navn. På denne måten synliggjøres det at en av instituttets viktige oppgaver vil være å bidra til innovasjon, og at instituttet vil være en viktig faktor for å kunne styrke Europas konkurransedyktighet.

Under debatten i EU-parlamentet ble det framhevet at det foregår mye god forskning i en rekke miljøer rundt om i Europa, men at forskere og universiteter ikke har den nødvendige kompetanse eller de økonomiske midlene som skal til for å omsette sine resultater i kommersielle produkter.

Situasjonen i Norge er ikke på noen måte ulik den vi finner i resten av Europa. Dette er noe KUF-komiteen flere ganger har vært opptatt av både i debatter her i salen og i møte med forskningsråd og universitetsmiljøer. Komiteen

var for en tid tilbake i USA, og i den forbindelse besøkte vi bl.a. Massachusetts Institute of Technology – MIT. Det som alle la merke til, var det utstrakte fokus de der hadde på patentering og kommersialisering av resultatene av sin forskning og utvikling.

Opprettelsen av EIT vil kunne bidra til at også vi her i Norge og i Europa for øvrig kan få et system som gjennom en rekke ulike nettverk kan legge til rette for at vi får en langt bedre kobling mellom forskning og forretningsmuligheter. Det er planer om å få opprettet et styre for EIT på 18 personer nå før sommeren, og her har Norge gjennom UH-rådet foreslått to dyktige kandidater. Videre skal det foretas valg av sted for EITs sekretariat.

Nå er det ikke noen planer om at EIT skal bli noe stort institutt i tradisjonell forstand, men at det skal ha en relativt lett formell struktur. Hovedoppgaven for instituttet vil være å legge til rette for kunnskaps- og innovasjonsnettverk – såkalte KICs. Til å begynne med legges det opp til å etablere to eller tre KICs. Samtidig skal det etableres en strategisk innovasjonsagenda som vil bli gjenstand for behandling i både EU-parlamentet og rådet. Denne agendaen vil bli lagt til grunn ved ytterligere etableringer av innovasjonsnettverk.

EIT skal gjennom sitt arbeid og sine ulike aktiviteter bidra til økt mobilitet i det europeiske forskningsområdet og i forhold til høyere utdanning. Det legges opp til at høyere utdanningsinstitusjoner som deltar i slike nettverk, vil påføre sine grader og vitnemål en EIT-logo, noe som i seg selv forhåpentligvis blir et kvalitetsstempel og en synliggjøring av innovasjonsarbeidet.

EIT legger opp til å knytte universiteter, forskningsorganisasjoner og næringslivet sammen som en trippel helix i forskjellige «vitenskaps- og innovasjonsfelleskap». Det er tenkt at disse fellesskapsstrukturene skal inneholde minst tre institusjoner eller virksomheter, og at disse skal være fra minst to ulike land.

KUF-komiteen er av den oppfatning at Norge både har faglig kompetanse å bidra med og ikke minst gevinster å hente ved å delta i et slikt arbeid. Det har allerede vært pekt på NTNU/SINTEF, som bl.a. gjennom prosjektet Success kan bidra innen europeisk klima- og energiforskning.

Det totale budsjettet for EIT er anslått til å bli på 2,4 milliarder euro, og mesteparten av finansieringen skal komme fra næringslivet. Det norske bidraget er BNP-avhengig, og vil være på 2,28 pst. av EU-bidraget. Totalt for perioden 2010–2013 er det anslått til 56 mill. kr. For 2008 vil beløpet være 500 000 kr, og Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett foreslått å dekke inn dette ved å belaste Fondet for forskning og nyskaping. Her skiller posisjonen og opposisjonen lag i komitebehandlingen. Opposisjonen peker på at dette fondet skal bygges opp for å sikre norsk forskningsstrategisk handlingsrom, og ikke benyttes til å dekke løpende forpliktelser som Regjeringen påtar seg.

Komiteen peker også på at Norge både nasjonalt og internasjonalt har deltatt eller deltar i en rekke ulike program som berører forskning, utdanning, innovasjon og næringsliv, og som det er knyttet store kostnader til. Stortinget har ventet på og også etterlyst en innovasjonsmelding. Regje-

ringen har varslet at den er underveis, og vi forutsetter at denne meldingen vil belyse de ulike sidene i det arbeidet som utføres, ut fra en helhetlig vurdering.

Komiteen har med de merknader som er anført, gått inn for at EØS-delegasjonen får de nødvendige fullmakter til å delta i en beslutning om å innlemme EIT i EØS-avtalen, men vi forutsetter at saken legges fram for Stortinget på nytt dersom EØS-komiteen fatter en beslutning som avviker vesentlig fra det som har kommet fram i proposisjonen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se nedenfor)

Sak nr. 3 [10:58:03]

Forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):

«Stortinget ber Regjeringen endre opplæringsloven slik at de som ønsker å fullføre videregående opplæring, får en rett til slik utdanning uavhengig av alder.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3454)

Sak nr. 4 [10:58:17]

Forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):

«Stortinget ber Regjeringen foreslå endring i opplæringsloven slik at elever som har behov for en talespråklig utvikling, sikres de samme rettigheter som elever som trenger tegnspråklig utvikling eller alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3454)

Sak nr. 5 [10:58:32]

Forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):

«Stortinget ber Regjeringen senest i statsbudsjettet for 2009 foreslå øking av bevilgningen til Foreldreutvalget for grunnskolen, slik at den blir tilstrekkelig til å kunne ivareta de nye pålagte ansvarsområdene.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3454)

Sak nr. 6 [10:58:45]

Forslag oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008 (jf. Innst. O. nr. 51):

«Stortinget ber Regjeringen snarest utarbeide forslag til bestemmelser som forplikter videregående skole til foreldresamarbeid.»

Presidenten: Ingen har bedt om ordet. (Votering, se side 3454)

Etter at det var ringt til votering, uttalte **presidenten:** presidenten: Stortinget skal nå votere i sakene nr. 1–6.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Odd Einar Dørum satt frem et forslag på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å komme tilbake til Stortinget snarest, og senest i forbindelse med statsbudsjettet for 2009, med en konkret finansiell opptrappingsplan for styrking av universitetsmuseene, med særlig henblikk på bygnings- og magasinmessige forhold.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 45 stemmer ikke bifalt. (Voteringsutskrift kl. 11.06.12)

Komiteen hadde innstilt:

St.meld. nr. 15 (2007–2008) – om Tingenes tale. Universitetsmuseene – vedlegges protokollen.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 2

Komiteen hadde innstilt:

Stortinget samtykker i at Norge deltar i en beslutning i EØS-komiteen om innlemmelse i EØS-avtalen av Det europeiske instituttet for innovasjon og teknologi (EIT) 2008–2013.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen endre opplæringsloven slik at de som ønsker å fullføre videregående opplæring, får en rett til slik utdanning uavhengig av alder.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 44 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.07.11)

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreslå endring i opplæringsloven slik at elever som har behov for en talespråklig utvikling, sikres de samme rettigheter som elever som trenger tegnspråklig utvikling eller alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK).»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet, Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre ble med 55 mot 46 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.07.33)

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Det voteres over forslag fra stortingsrepresentant Anders Anundsen på vegne av Fremskrittspar-

tiet og Kristelig Folkeparti oversendt fra Odelstingets møte 23. mai. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen senest i statsbudsjettet for 2009 foreslå øking av bevilgningen til Foreldreutvalget for grunnskolen, slik at den blir tilstrekkelig til å kunne ivareta de nye pålagte ansvarsområdene.»

Votering:

Forslaget fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti ble med 73 mot 28 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 11.07.58)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Det voteres over forslag oversendt fra Odelstingets møte 23. mai 2008. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen snarest utarbeide forslag til bestemmelser som forplikter videregående skole til foreldresamarbeid.»

Votering:

Forslaget ble enstemmig bifalt.

Sak nr. 7 [11:08:18]

Referat

(261) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Harald T. Nesvik, Per Egil Evensen og Jan-Henrik Fredriksen om etablering av nasjonalt kompetanse- og behandlingssenter for barn med hjerneskade (Dokument nr. 8:118 (2007-2008))

Enst.: Sendes helse- og omsorgskomiteen.

Presidenten: Dermed er dagens kart ferdigbehandlet. Forlanger noen ordet i henhold til forretningsordenens § 37 a før møtet heves? – Møtet er hevet.

Møtet hevet kl. 11.09.